

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHEVICZ ENDRE
vezettségével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timiș-Torontál-i törvényszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Olaszország életere

Rómában az elmúlt napokban nagyfontosságú német-olasz megbeszélések folytak, melyek eredményeképpen kölcsönös megállapodás jött létre a két szövetséges nagyhatalom között. Mint a „Giornale d'Italia” mindig jól értesült és hangadó vezércikkirója, Virginio Gayda megjegyzi, ezáltal már nagy vonalakban meg is jelölték az új európai gazdasági rend kereteit. A két szövetséges hatalom az egyenlőség elve alapján biztosította gazdasági érdekeit az új rendben.

Olaszország és Németország kölcsönösen elismeri egymás gazdasági életét, — hangoztatja Virginio Gayda, Olaszország életét a Földközi tenger, valamint a dánai és balkáni Európa nagy része képezi.

Az olasz gazdasági fejlődés problémája szorosan összefügg az olasz ipar fellendülésével, — állapítja meg a továbbiak során a cikkíró. Az Appennini félsziget népességsűrűsége egyedül a földművelés nem kötheti le. Súlyt kell helyezni az olasz ipar kifejlesztésére és ugyanakkor Olaszország kiviteli lehetőségeit is növelni kell. A most Rómában megkötött német-olasz megállapodás számot vet ezzel a szükségességgel. Az olasz és német termelés, illetve kivitel fellendülése nem csorbítja a földrészt többi országának érdekeit, mert azok ipara és kereskedelme is fejlődni fog. A tengelyhatalmak célja: Európa önellátása. Fokozni fogják az európai országok közötti kereskedelmet, hogy földrésztünk önerejéből megélhessen. Ez persze nem jelenti a tengerentúli forgalom kiküszöbölését vagy lefokozását, sőt, ellenkezőleg: az új Európa, gazdaságilag megerősödve megszabadul a brit gámkodástól, leveti az angol-szász gazdasági egyeduralom béklyóját és önálló, független tengerentúli árucserét bonyolít le elsősorban Délamerika nyersanyagokban gazdag államaival.

Ami a fizetési eszközöket illeti: Európában két pénzegység veszi át a vezető szerepet: a márká és a líra. A kőring-rendszer révén az arany már nem játsza azt a szerepet az európai gazdasági életben, mint a múltban.

Hadigazdálkodási szempontból a német-olasz gazdasági megállapodás szintén korszakalkotó jelentőségű — hangoztatja Gayda. A német és olasz ipar fejlődése biztosítja a két állam szükséges utánpótlását. Ugyanakkor Európa számíthat azokra az anyagforrásokra is, melyeket a keleti harcok során elfoglalt szovjet területek képviselnek.

Befejezésül a Giornale d'Italia Németország, Olaszország és szövetségesainek gazdasági megerősödését méltatva azt írja, hogy ez a legbiztosabb út az angolszász imperializmus legyőzésére.

Olaszország földközítengeri életérdekeivel foglalkozik legújabb számában a „Frankfurter Zeitung”. Bevezetőjében a lap megállapítja, hogy a tengelyhatalmak döntő győzelmei során fontos nyersanyagelőhelyeket és élelemzési központokat foglaltak el a Fekete-tenger északi partvidékén, majd ezeket írja:

— Ma inkább érdekünk, mint bármikor hogy Nagybritannia földközítenger hatalmi túlsúlya egyszersmindenkorra megszűnjön. Németországnak — mint Funk miniszter Rómában kijelentette, — nincsenek igényei a Földközi-tengeren, melyet az egyetlen nagy mediterrán nagyhatalom, Olaszország természetes életterének tekint.

Ciano gróf olasz külügyminiszter németországi útjával kapcsolatosan Virginio Gayda a „Giornale d'Italia” legújabb számában utal arra, hogy a német-olasz együttműködés eme újabb megnyilatkozására akkor került sor, amikor a Szovjet a teljes megsemmisülés küszöbén áll. A keleti győzelem közvetve vagy közvetlenül egész sorsára kihatással lesz, — állapítja meg Gayda, — és lehetővé teszi az európai népek szoros együttműködését minden vonalon.

Anglia elszigeteltségére az Egyesült Államok ma-ros külpolitikájára — utalva a cikkíró ama meggyőződését hangoztatja, hogy London és Washington már semmiképp sem akadályozhatja meg az európai népek összefogását és fejlődését.

— A tengely szilárdan el van tökéve, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel, a végső győzelemig folytatja a harcot, főkensújtja a brit imperializmust és megteremtí az új európai rendet. — fejezi be a cikk a „Giornale d'Italia” szerkesztője.

A Szovjet elvesztette legnagyobb harcikocsigárdáját egyikét

A német csapatok tegnap benyomultak Kramatorszkaja városába
Három millió katonát veszített a Szovjet július végéig

A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról tegnap a következő harctéri jelentést adta ki:

A Donecz-medencében tovább folyik a menekülő ellenség tildözése. Német csapatok tegnap benyomultak Kramatorszkaja. A Szovjetunió ezzel egyik legnagyobb harcikocsigárdát veszítette el. Más fontos ipari helységeket magyar egységek foglaltak el.

A front többi szakaszán is előrehaladnak a hadműveletek.

A német légerő jó eredményekkel bombázta Kertsch kikötőt és elsüllyesztett egy háromezer tonnás kereskedelmi hajót.

Great Yarmouthtól keletre harci repülőgépek nappali támadással elsüllyesztettek két ellenséges kereskedelmi hajót összesen 11.000 tonna ürtartalommal. Ezek a hajók karavánban haladtak. Egy másik nagy szállítóhajót a legutóbbi éjszaka Britlingtontól keletre bombatalálatokkal súlyosan megrongáltak.

A holland partok előtt és a csatorna környékén tegnap a brit légerő tizenhárom repülőgépet vesztett.

Északafrikában német zuhanóbombázó repülőgépek Tobruknaí brit erődítéseket pusztítottak el. Ellenséges repülőgépek nem hatoltak híradalmi terület fölé.

Julius végéig három millió katonát veszített a Szovjet

Berlinből jelenti a Rador: Az NTI illetékes forrásból származó értesülés szerint beszámol a szmolenszki csatában megsemmisített szovjet csapatokról. Ezek szerint Szmolenszk körzetében csak néhány száz szovjet katonát menekült meg a 73. és 128. számú szovjet lövész hadosztályokból. A foglyul ejtett 310.000 szovjet katonát a 162., 110. és 14. számú szovjet lövész hadosztályokból került ki. Ezenkívül még a 18. és 100. számú szovjet hadosztályokat is megsemmisítették. Szmolenszktől délre a 20. számú szovjet páncélos hadtestet megsemmisítették, míg négy páncélos hadosztályból csak kevesen menekültek meg. A csatater más pontján az 53. szovjet hadosztályait Uman mellett teljesen megsemmisítették.

tályt zúrták szét. Augusztus hónap elején a 21. számú szovjet páncélos hadosztály már csak egy páncélos ezreddel és néhány tankkal rendelkezett. Ezért osztották be ezt a páncélos ezredet a 70. számú szovjet lövész ezredhez. Ezeken kívül a szovjet csapatok szüntelenül súlyos veszteségeket szenvedtek. Julius 31-ig a bolsevisták 131 hadosztályt vesztettek. Ezekben a zámokban nincsenek belefoglalva azok a hadosztályok, melyeket kiegészítés céljából ki kellett vonniuk a harcokból. A 131. hadosztály elvesztése azt igazolja, hogy július végéig a bolsevisták három millió katonát veszítettek és ezeknek csak egyrésze került német fogolytáborokba.

Szovjet gépesített hadosztályok megsemmisülése

Berlinből jelenti a Rador azt is, hogy összegezték az augusztus 9-én befejeződött umani csatában megsemmisített szovjet csapatok veszteségeit. A csatában a 6. és 12. számú szovjet hadseregek teljesen megsemmisültek, míg a 18. számú szovjet hadsereg egyes részei ugyancsak erre a sorsra jutottak. A 6. számú szovjet hadsereget a 139., 140., 141., 190. és 197. számú gyalogsági hadosztályok, három motorizált hadosztály és a 15. és 16. számú páncélos hadosztályok alkották.

osztályait Uman mellett teljesen megsemmisítették. A hadseregek főparancsnokait és az élve maradt légénységeit a német csapatok elfoglalták.

A 11. számú szovjet páncélos hadosztály az umani csata után már nem létezett, mert harcikocsijait szétlőve megtalálták a csatateren. Ugyanez a sors jutott a 113. számú motorizált gyalogsági hadosztálynak is. Csupán a 61. számú szovjet gyalogsági hadosztálynak sikerült létszáma negyven százalékát megmenteni.

A MOTORIZÁLT SZOVJET ERŐKET KIVONTÁK IRÁNBÓL

Berlinből jelenti a Rador: A Stefani-iroda értesülése szerint az összes motorizált szovjet erőket, egy kisebb egység kivételével, kivonták Iránból. Ezek a szovjet motorizált csapatok visszatértek Szovjet-oroszországba, hogy résztvegyenek a Kaukázus védelmében.

Elfogott szovjet hadnagy vallomása

Berlinből jelenti a Rador: Illetékes katonai körök értesülése szerint az egyik német páncélos hadosztály előőrsei, miután Moszkvától nyugatra áttörték az egyik védelmi állást, október 26.-án egy előzőleg szétosztott és legyőzött szovjet páncélos hadosztály harcikocsijával találkozott. A német harcikocsik sűrűn találkoztak elszigetelt szovjet harcikocsikkal, amelyek Kelet felé igyekeztek visszavonulni.

hadosztályt, amelyben szolgált, néhány hét előtt Moszkvában állítottak össze.

DELEN A SZOVJET HELYZETE RENDKÍVÜL VESZÉLYES

Berlinből jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy az „Exchange Telegraph” tudósítást közöl a Moszkva előtti frontról és többek között azt írja, hogy a szakadatlan esőzések és az esőtől felázott, a harc kocsik számára szinte alkalmatlanná vált utak ellenében sem észlelhető a Moszkva külső védelmi vonalaira nehezülő német nyomás gyengülése.

Ezeket a szovjet harcikocsikat a németek könnyül szerrel legyőzik.

Jurik Haritesev szovjet hadnagy, kit a németek elfogtak, kijelentette, hogy minden áron el akarják kerülni az összeliiközést a német harcikocsikkal, mert zárt egységben már nem tudnak szembeszállni velük. Utalt a szovjet hadnagy arra is, hogy azt a páncélos

A front déli szakaszának egyes pontjain a szovjet csapatok helyzete igen veszélyes. A Donecz vidék harci övezetéről érkezett utolsó hírek pedig riasztó jellegűek.

Délamerika öt német hűbéres államra tagozódna, a vallásokat pedig eltörölnék

— mondotta Roosevelt elnök tegnapi propagandabeszédében

Az Egyesült Államok elnöke újabb célzatos hírvető hadjáratot indított a hitlerizmus ellen — Roosevelt mindenkép háborút akar

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: A „tengerészeti nap” alkálából Roosevelt elnök propagandabeszédet mondott, melyet az amerikai rádióállomások is közvetítettek.

Beszédében Roosevelt elnök a semlegességi törvény módosításának kibővítését kérte, oly értelemben, hogy az északamerikai kereskedelmi hajók horgonyt vehessenek a hadviselő államok kikötőiben is.

— A kereskedelmi tengerészet számára lehetővé kell tenni, hogy az amerikai rakományokat szabadon elszállíthassák a baráti országok kikötőibe, — hangoztatta Roosevelt elnök. — Az északamerikai kereskedelmi hajókat hadihajókkal kell kísérni és védelmezni.

A szónok ezután kitért a Kearny-incidensre és azt állította, hogy Amerikát megtámadták.

Roosevelt a hadüvezetekben történő amerikai hajóforgalom szükségességét és a kereskedelmi hajók felfegyverzését azzal igyekezett megindokolni, hogy „bizonyos hivatalos német forrásból származó titkos okmányok birtokába jutott”. Roosevelt szerint

ely okmányokról volna szó, mely szerint Délamerikát öt, német hűbéres államra osztanák fel. Roosevelt egy másik ily állítólagos dokumentummal is előhozakodott, melynek értelmében Németország az összes vallások eltörölését tervezné. Ez utóbbi állítólagos bizonyíték szerint megszüntetnék a protestáns, katolikus, mohamedán, zsidó, buddhista és hindu vallásokat.

Anglia megsegítésére irányuló mindennemű támogatás érdekében Roosevelt befejezésül azt hangoztatta, hogy Németország nemcsak Délamerika, de az Egyesült Államok ellen is fordul.

— Kötelességünk tehát nekünk is hozzájárulni a hitlerizmus megsemmisítéséhez, — mondotta az elnök, aki propagandabeszédét azzal zárta, hogy meg kell szüntetni a semlegességi törvényt s megjegyezte, hogy a haditengerészet főparancsnoksága révén parancsot adott az Egyesült Államok hajóhadának indításának azonnal tüzet a tengelyhatalmak hajói ellen. (Rador.)

A felfegyverzett amerikai kereskedelmi hajók tüzelnek a tengelyhatalmak hajóira

Washingtonból jelenti az NTI: Stark Haroldt tengernagy, az Egyesült Államok haditengerészete hadműveleti osztályának főnöke, a szenátus külügyi bizottsága előtt kijelentette, hogy

a felfegyverzett kereskedelmi hajókon elhelyezett ágyukat a haditengerészetekhez bocsátott tüzelek kezelik.

Ezek parancsot kaptak, hogy tüzeljenek a tengely-

hatalmak hajóira. Az eljárást Roosevelt elnök utasításának alapján alkalmazzák. Megemlítette azt a hírt, amely szerint az Egyesült Államok elleni invázió egyelőre még távoli terv és csak akkor járhat sikerrel,

ha Amerika nagymennyiségű hajóteret veszített

és légi téren nem mehetett át támadásba.

Izgalmas hajszá után a bucucestii rendőrség elfogta Radulescu Ella milliomosnő gyilkosát

A rovtoltmultu fiatalember esteől hajnali négy óráig garázdálkodott a gyilkosság színehején, ahonnan különböző értékű tárgyakat vitt magával

Bszámloltunk arról a kegyetlen gyilkosságról, amelynek a fővárosban Radulescu Ella maganosan élő nő esete áldozatul. A fővárosi rendőrségnek a gyilkos kézrekerítésére megindított nyomozása sikeresen járt és a tettest Maria Dumitru huszonhat éves fiatalember személyében — izgalmas hajszá után — elfogták. A rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a fiatalember, akinek foglalkozása földmérő, többször megfordult Radulescu Ella lakásán. A meggyilkolt nőről mindenki tudta, hogy többszörös milliomos, mert Ilfov- s Buzaumejében nagy földbirtokokkal rendelkezett, ezenkívül Bucurestiben több háza volt Maria Dumitru a milliomosnő egyik birtokát földmérte és ezért ismételtelen felkereste áldozatát, hogy munkájáról beszámoljon.

A gyilkost Bucurestiben fogták el és amikor a rendőrségen megrögzötték, 13.500 lejt találtak nála.

Amikor megkérdezték tőle, csak ennyit rabolt-e áldozatától, egykedvűen válaszolt:

— Tizennyolcezer lejt vittem el, de abból négyezer lejt elköltöttem. A „kisasszony” — így nevezi áldozatát — nem tartott többet a lakásán. Az hittem, hogy dussgazdag és többet reméltem, de csalatkoztam...

Ezenkívül találtak nála huszonnyolc darab régi ezüst egyleiest, több aranyórát és más ékszereket.

Ezekre vonatkozólag kijelentette, hogy azért vitte magával, mert az arany jó ára van, a gyilk-

kosságot pedig ezekkel a szavakkal indokolta meg: **Azért öltem meg, mert úgy hallottam, hogy dussgazdag. A rablót összeget vállalkozásba akartam fektetni, mert az kifizetőék.**

Elmondotta még a gyilkos, hogy Radulescu Ellát ilfovmegyei birtokán ismerte meg, ahol földméréseket végzett. A munka befejezése után Radulescu Ella a fővárosba hívta és más munkával is meg akarta bízni. Este érkezett meg áldozata lakására, ahol egy másik földmérési munkát beszéltek meg. Amikor azonban a munka díjazása került szóba, Maria Dumitru két-háromezer lejt kért, míg Radulescu Ella csak száz lejt akart adni. Emiatt szövtálas támadt közöttük, majd Maria Dumitru bejelentette, hogy a munkát nem vállalja és indulásra készülődött. Radulescu Ella az ajtóig kísérte.

Ott a fiatalember hirtelen megfordult, Radulescu Ellára támadt és rövid dulakodás után megfojtotta.

A gyilkos hajnali négy óráig maradt a házban és átkutatta az összes szekrényeket, valamint fiókokat, de csak a tizennyolcezer lejt és a nála megtalált ékszereket vitte el.

A gyilkos, akit a hadbíróság egyizben már négyévi börtönrre ítél, kihallgatása alkalmával még kijelentette, nem hitte volna, hogy elfogják, mert mindent elrendezett és „vatosan” dolgozott. A rendőrséget azonban nem tudta megtévesztetni. Ha ezt tudta volna, nem követte volna el a gyilkosságot.

Maria Dumitru áldozata lakására is elvitték, ahol a legnagyobb nyugalommal megmutatta a rendőrtiszteknek, hogyan követte el a gyilkosságot.

Az elvetemült gyilkost a rendőrök csak nehezen tudták megvédeni az emberek haragjától,

akik a nagy eső ellenére is, összegyülekeztek a meggyilkolt milliomosnő háza előtt. Radulescu Ellát az egész környéken szerették és tisztelték, mert a szegény embereket pénzrel és élelmiszerekkel támogatta.

Román filharmoniai hangverseny nagy sikere Pozsonyban

Pozsonyból jelenti a Rador: Tiso szlovák államelnök, a kormány és a diplomáciai testület tagjainak jelenlétében, zsufolásig megtelt nézőtér előtt folyt le a pozsonyi nemzeti színházban a román filharmoniai hangverseny. A közönség meleg ünneplésben részesítette az előadó művészeket. A hangversenyt követően a pozsonyi román követség fogadóestét rendezett a filharmoniai társaság tagjainak tiszteletére. A fogadáson megjelent Tuka szlovák miniszterelnökkel az élen a kormány valamennyi tagja, a diplomáciai testület, a szlovák művészeti és sajtóélet vezető személyiségei, valamint számos magasan rangú szlovák katonatiszt és a német katonai misszió több tagja.

Ujabb hitelt szavaztak meg Amerikában Anglia megsegítésére

Washingtonból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy az amerikai szenátus 6.16 milliárd dollár újabb hitelt szavazott meg. Ebből az összegből öt milliárd 985 millió dollárt Anglia megsegítésére kívánnak fordítani. Az újabb hitere vonatkozó törvényjavaslatot Roosevelt elnöknek is jóvá kell hagyni.

Nem szünik meg a bányászok sztrájkja Amerikában

A munkásszindikátusok nemzetközi szövetségének elnöke — jelenti a Rador Newyorkból — másodsor is elutasította Roosevelt elnöknek a bányászok sztrájkja megszüntetése érdekében előterjesztett kérelmét. Roosevelt elnök kérte Lewist, a munkásszindikátusok nemzetközi szövetségének elnökét, kövessen el mindent, hogy a bányákban újból meginduljon a munka és a fémüzemeket ismét elláthassák szénnel.

Aki fordítva nézi a térképet

A bostoni rövid hullámu rádióadó egyik legutóbbi fejtegetését cáfolják hivatalos berlini körök. A bostoni rádió azt mondotta, hogy Moszkva elfoglalása nem jelenti a Szovjet legyőzését, a bolszevisták veresége nem jelenti még Anglia bukását s hozzátette eme megjegyzéséhez, hogy a Moszkvától Keletre levő vasutvonalak sokkal fontosabbak, mint a nyugatiak. A német nyilatkozat, mely a berlini kormány álláspontját képviseli, rámutat arra, hogy a fenti kijelentéseket minden valószínűség mellett egy olyan ember tehetné, aki — hátulról nézi a térképet, mert csak így alkalhatott magának ily téves képet a helyzetről. A bostoni rádió egyébként későn hozakodik elő mindezzel, — hangoztatják Berlinben, — mert a Szovjetnek Keletről vagy Délről juttatandó segítség már nem egyéb mint ábránd. Elkésteik vele.

A Sauna-fürdő

A mostani háború során lett általános ismertté a Sauna-fürdő, különösen a keleti fronton harcoló katonák körében. Ezt a finn fürdőt a sarkvidék közelében meg a legszerényebb falvakban is alkalmazzák. Bárhol könnyen meg lehet teremteni ezt az egyszerű fürdőalkalmatosságot, amely a tél egyhanguságában kellemes változatosságot nyújt. A finnek fából össze-ácsolnak egy kis kunyhót, deszkából lépcsőzetet csipálnak hozzá, majd nagy köveket visznek a fürdőző helyiség belsejébe. Ezeket a köveket azután leöntik forró vízzel, mire a száraz meleg gőzzé változik. Gyakran azt is megteszik a finnek, hogy egymást vesszőkkel verdesik, amitől vörös lesz a testük. A forró gőz után jéghideg vizet öntenek magukra, sőt azt is megteszik, hogy kimennek és végighevernek a hóban, majd ismét visszamennek a forró gőzzel telt kamrába. A fürdőzésnek eme módja biztos szer a meghülés ellen és minden időjárási befolyással szemben rendkívül ellentállóvá teszi a testet. A keleti front északi részében küzdő német katonák is, ha pihenőben vannak, nagy kedvvel vesznek rész a Sauna-fürdőzés örömeiben. Mivel pedig ez a finn módszer nemcsak egészséges, hanem ugyanakkor nagyon olcsó is, valószínűleg alkalmazzák majd másutt is.

Fordításokat,

okmányokat, irodalmi és szakmunkákat, román, német vagy magyar nyelvről vagy nyelvre, vállalkozok. Levelezőlap érdeklődésre vála zolok. Timisoara III., Strada Rusu siranu 2 sz.

ÉRTESÍTÉS

Fischer Mór, társtulajdonos ur f. év október hó 26-án kilépett cégünkben eladván üzletrésztel Davidescu Aurel és Popovicu Aurel uraknak

A. Davidescu, A. Popovicu & Co. s. i. n. c. Comerț cu sticlărie și portelanuri Arad, Bu'ev Regina Maria, 23.

„Marcia su Roma” — „Marcia su Mosca”

A fasizmus uralomrajutásának huszadik évfordulója egybeesik a nagy európai világnézeti küzdelem napjaival: a kommunizmus elleni európai szabadsághadjárral

Mussolini feketeinges légiói 1922 október 22-én vonultak be Rómába s ez az időpont Olaszország történelmének új korszakát jelzi. A fasizmus mindezekelőtt a belső front megszilárdítását tűzte ki céljává, teljesen új és biztos alapokra fektette az állam gépezetét; a politikailag, gazdaságilag és katonailag megerősödött ország Mussolini páratlan szervező ereje és diplomáciai szenije révén európai nagyhatalommá emelkedett s ma, mint Németország szövetségese, alkotó és küzdő képviselője annak az új európai rendnek, mely a tengelyhatalmak célkitűzése. Két évtizedes töretlen, szívszóra munkát ünnepére figyel fel a világ a „Marcia su Roma” idei évfordulóján, amikor a fasizmus uralomrajutásának huszadik jubileuma egybeesik a nagy európai világnézeti küzdelemmel, azaz a harccal, melynek döntő szakasza ép most van kibontakozóban, a Moszkva előtti harcokban. A „Marcia su Roma” huszadik évfordulóján történelmi valóság lett a „Marcia su Mosca”. Mussolini feketeinges légiói 1922 október 28-tól 1941 október 28-ig nagy utat tettek meg. A belső átalakulás nehéz problémáit megoldva a fasizmus európai jelentőségű nagy feladatára vállalkozott, melynek történelmi horderejét bizonyítja az a tény, hogy a német és olasz seregek mellett már a finn, román, magyar és szlovák csapatok, valamint több európai nemzet önkéntesei, elükün a spanyolokkal, szintén részt vesznek a keleti nagy felszabadító hadjáratban: az új európai rendért.

Mussolini történelmi szerepe az olasz nép társadalmi újjászervezésében

Rómából jelenti a Stefani-iroda: Olaszország október 28-án, kedden ünnepelte a harc és munka jegyében a „Marcia su Roma” huszadik évfordulóját. Az ünnep ez évben összeesik a bolsevizmus fölszámolásával, melynek leverésére elsőnek a fasizmus szállt sikorra: a fasizmus emberek és eszmék forradalma a fenyegetés ellen, melyet a bolsevizmus Európa, a kereszténység és a nyugati civilizáció számára jelent. A fasizmus két évtizedes nemzeti és nemzetközi élete a Duce megingathatatlan népszerűségét bizonyítja, aki az új olasz nemzedékek bálványá, az egész olasz élet

talpköve, egy új szellemi és társadalmi létforma zászlóvivője lett. Még a fasizmus legelkeseredettebb ellenfelei is kénytelenek elismerni azt a nagyarányú fejlődést, melyen Olaszország a Mussolini-korszak alatt átment, kénytelenek elismerni azt a világszerte megnyilatkozó nagyrabesülést, mely a mediterrán világ e nagy személyiségét körülövezi, akinek neve összeforrott azzal a nagyhorderejű történelmi jelenséggel, mely a világ nagy részének politikai, gazdasági és társadalmi arculatát megváltoztatja. (Rador)

Olasz lapok Ciano gróf németországi utjáról

Milánóból jelenti a Rador: Az északolaszországi sajtó nagy részletességgel foglalkozik Ciano gróf olasz külügyminiszternek a vezéri főhadiszálláson tett látogatásával. Kiemelik a lapok, hogy a Führer és Ciano közti találkozó a két nép közötti tradicionális barátság és bajtárság jegyében folyt le.

A „Popolo d'Italia” hangsúlyozza, hogy a legtöbb olasz-német találkozók mind a vezéri főhadiszálláson mentek végbe. A front közvetlen közelében a Führer és a Duce, illetve képviselőik lefektették a jelenlegi politika irányvonalát, de különösen a jövő betájtásának alapelveit — fejezi be cikkét az olasz lap.

A franciaországi németellenes merényletekkel újabb propagandahadjáratot készít elő Anglia

Berlini hivatalos nyilatkozat rámutat az angolszász hirverés rejtett célzataira és megbélyegzi a más kárára folytatott brit aknamunkát — Az indiai terror vagy a burok elleni háború kellőképp jellemzi Nagybritánia magatartását és módszereit, — állapítja meg a hivatalos német közlemény

Berlinből jelenti a Rador: Hivatalos német nyilatkozat közli az alábbiakat: Berlini politikai körökben megállapítják, hogy Churchill és Roosevelt uraknak a franciaországi német tisztek meggyilkolása következtében alkalmazott megtorlásról tett megjegyzései hatatlan átnokságról tesznek tanúbizonyságot.

Német politikai körök nyomtatékosan hangsúlyozzák, hogy ma már történelmi tény:

Anglia és Franciaország soha sem mert volna hadat üzeni a német birodalomnak, ha a brit diplomácia nem támasztott volna egy-egy rémeket az Egyesült Államokból származó óriási segélynyújtást illetően.

Az a nyomor, melybe Franciaországot a háború döntötte, nem csupán Franciaország hibáinak következménye, de Roosevelt célzatos politikájának folyomány, mert így akarta súlyosítani az európai helyzetet, aminek előidézésében közrejátszott Anglia cselzövése, mely saját érdekéért harcba állította a földrész nemzeteit. Még élénken emlékeztet az a mód, ahogy Anglia bánt Franciaországgal, amikor az, a vereség után, már nem jelenthetett védelmet a brit érdekek számára.

Az angolszász propaganda szakadatlanul arra törekszik, hogy a megszállt német csapatok ellen lázítsa a franciákat.

holott ezzel csak azoknak árt, akik annyira elvakultak, hogy újabb beleesnek azok kelepéjébe, akik romlásba döntötték őket. Ha a felforgató angolszász propaganda természetes visszahatását újabb propaganda célokra használják fel, mint eddig történt, — felvetik a kérdést: vajjon a franciaországi megszállt csapatok elleni mesterkedések célja általában nem-e az, hogy mindenekelőtt új propaganda-hadjáratához szerezzenek témát? Az angolszász izgatók, magától értetődőleg,

semmi lelkiismeretfurdalást nem éreznek, amikor a propaganda áldozatait életükkel fizetnek az újabb propaganda eszközéért.

Egyébként, — hangsúlyozzák hivatalos német helyen, — az angoloknak semmijük sincs a német megtorlások bírálgatására, sem arra, hogy azt németellenes hirverésre használják fel.

Vessenek csak egy pillantást a brit gyarmatok történelmére és utíng elég esetet találkoznak, amikor elégséges ok nélkül oly intézkedéseket fogantatosítottak, melyek jóval túlléptek azokat a kereteket, melyek a napi franciaországi német intézkedéseket jellemezték.

Serkentőleg hat az angolok emlékezőtehetségére, ha Indiára, vagy a burok elleni háborúra gondolnak.

Douglas Miller így képzei ...

Németország elnéptelítésére a legcélszerűbb eszköz: az ipar leállításása Amerikai háborúspárti politikák agyréme

Buenos Airesből jelenti az NTI: Douglas Miller az Egyesült Államokbeli „Harc a szabadságért” névű beavatkozópárti egyesület vezető tagja a „Nacion” című újságban békejavaslatot közöl.

Kijelentette, hogy a német birodalomnak a többi országok közötti felosztása nem vezet semmire. Ellenkezőleg,

arra kell törekedni, hogy Németország egész ipari erejét leszereljék, állandó ellenőrzést gyakorolják a gépek és anyagok, valamint a termelés felett, meg kell szüntetni a ka-

tonai jelentőségű vasutvonalakat, a birodalom keleti és nyugati határai mentén található szén- és vaslelőhelyeket birtokba kell venni. Mindezzel elérhetővé válik, hogy Németország mezőgazdasági jellegű állam legyen, városai elnéptelenedjenek.

Miután ilyen körülmények között ki lenne zárva az ország gazdasági újjáépítése,

a német fiatalság kénytelen lenne vándorbotot venni a kezébe és így az ország lakossága csökkenne. (Rador)

A hadi-rokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik a leggondosabb elbánásban részesítendőek

Bucureştiből jelenti a Rador: Antonescu tábornagy államvezető elrendelte, hogy a hadirokkantakat és a fronton elesettek családtagjait (anyákat, feleségeket és gyermekeket) megkülönböztetett elbánásban kell részesíteni. A hivatalos ünnepeken ezek a hatóságok vezetőinek jobboldalán foglalnak helyet. Az iskolákban a hadiárvaik és hadirokkantak gyermekeit az első padokban ülnek és ezenkívül minden kérdésben a legnagyobb gondossággal kell kezelni a hadiözvegyeket, hadiárvaikat és hadirokkantakat.

Karácsony előtt a pápa titkos konzisztóriumot hív össze Rómában

Rómából jelenti a Rador: A „Sera” című olasz lap vatikáni körökből úgy értesül, hogy XII. Pius pápa karácsony előtt titkos konzisztóriumot ülést hív egybe. A bíborosi testület titkos ülésén elsősorban az egyház általános helyzetét vitatják meg, több püspök kinevezése ügyében döntenek, majd szavazás után gondoskodnak a Lauri bíboros halála óta üresedésben levő bíboros-kamarási tisztség (Camerlengo della Santa Romana Chiesa) betöltéséről.

Göbbels német propagandaminiszter ünnepése

Berlinből jelenti a Rador: Október 28-án volt tizenöt éve, hogy Hitler vezér és kancellár Göbbels dr. propagandaminisztert bizta meg a berlini körzet vezetésével. Ebből az alkalomból hétfőn este a nemzeti szocialista régi gárda tagjai a berlini Deutsches Opernhausban ünnepelték Göbbels minisztert. Az ünnepségen elmondott beszédében a német propagandaminiszter rámutatott arra, hogy a nehéz harcokban mindig számíthatott bajtársaira. Kegyelettel emlékezett meg arról az ezernegyszázharminc berlini partagról, akik ebben a háborúban a Führer iránti hűségüket életük feláldozásával bizonyították. A jelenlevők ezután hűségeket fogadtak Hitler vezér és kancellár és a birodalom iránt.

Szigoru árelenőrzés Magyarországon

Budapestről jelenti a Rador: Hétfőtől kezdve szigorú rendelkezések léptek életbe az árdragítás ellen. A kereskedők kötelesek minden árucikk árát megjelölni. A rádió minden reggel bemondja a fogyasztási cikkek hivatalos árfolyamát.

Az osztálysorsjáték ötödik osztályának tizennegyedik napi eredményei

Az osztálysorsjáték ötödik osztályának tizennegyedik napi húzásán a következő számok nyertek nagyobb összegeket:

Kétszázézer leit nyert a 62.721 számú sorsjegy.
Százézer leit nyert a 31.316 számú sorsjegy.
Hatvanezer leit nyert az 58.029 számú sorsjegy.
Ötvenezer leit nyert a 22.732, 34.643, 20.054 és 7958 számú sorsjegy.
Negyvenezer leit nyert a 45.152, 57.413, 2035 és 17.930 számú sorsjegy.
Huszonötezer leit nyert a 62.932, 5144, 14.192, 3285, 45.062, 4993, 69.679 és 53.051 számú sorsjegy.
Huszezer leit nyert a 17.031, 13.752, 36.238, 17.931, 3661, 44.826, 61.018, 69.716, 22.449, 39.689, 56.498 és 48.320 számú sorsjegy.

A fentiekben kívül még számos sorsjegyet húztak ki egyenként tizenötezer, tízezer, hatezer és ötezer leies nyereménnyel. A tizennegyedik napi húzás után még ezernyolcvászer nyeremény maradt az urnában 17 millió 528 ezer leies összegben, közte hét, egymillió leies nyeremény. A húzás tovább folyik. A velünk közzétett számok helyességéért nem vállalunk felelősséget.

FORUM ARAD — Telefon 20-10
a nagyfilmek színháza

Ma egy kivételes értékű művész film:
L. M. MONGOMERY világsikerű aratott novellája filmbe

A szeles jegenyefák Annája

A főszerepekben amerika legkitűnőbb filmszínész gárdája
Ann Shirley, James Ellison, Joan Carrol
Dákoknak engedélyezve! Másoron kívül a legújabb 11. sz.
O. N. C. és UFA hirdők Előadások 8. 5. 7.15 és 9.3

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 28-10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György

Emineșcu-utca 8. Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt havonta 30.— lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, iskoláknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak előfizetési díj kétszerese.

Mire képes a forgószél

Különös jelenség tanui voltak az amerikai Nebraska állam lakosai. Egy forgószél tölsére az Ellsworth városka mellett fekvő tó vizének egyrészt felszívta halakkal együtt a levegőbe s a vizet egy mély völgybe vitte át, ahol új tó keletkezett. A forgóviharok tölsére az óramutatóval ellenkező irányban forog bizony gyorsasággal s ilyen módon óriási szívóhatást fejt ki. Középeurópában is megfigyelhetjük a forgószél szívó erejét, amint port és különböző tárgyakat emel fel a levegőbe. Vihartölsérek azonban többnyire roppant forró és szélsőséges időben képződnek. Az ilyen forgóviharok bekövetkezését előre jelzi a barométer abnormális süllyedése. Amerikában egyébként a tölséres forgóviharok meglehetősen gyakoriak és hatalmas katasztrófákhoz is vezetnek. Európában viszont roppant ritkák. A Földnek sok részén pusztítanak és nevük vidékek szerint változik. Az Indiai-óceánban terjedettek például a Mauritiusorkánok. A Sárga-tengerben tajfunnak, hurrikának vagy tornádóknak. A tornádó borzalmas erejét még az is fokozza, hogy a vihar rendszerint lökészerűen támad fel. Az orkánok szágulcsási gyorsasága tekintetben sokáig csak hozzávetőleges becslésre volt utalva a tudomány, mert hiszen jóval a normális szélerejesség skála fölött vannak. A feltevések óránkénti 200 kilométeres viharsebességekről beszéltek. A Mount Wilson obszervatóriumban azonban viharmérőkészülék segítségével megállapították, hogy ezeknek a tornádóknak sebessége az óránkénti 370 kilométert is eléri.

— **A TOVÁBBI GYŐZELMEKHEZ** a hadseregnek szüntelenül újabb fegyverekre van szüksége. Ne habozzatok: jegyeztek visszacsatolási kölesönt.

— **Iacobici Iosif** tábornok, a nagyvezérkar főnökének és **Tataranu Nicolae** tábornok német kitüntetésé. Bucurestiből jelenti a Rador: Hauffe tábornok, a Romániában levő német katonai küldöttség vezetője, Hitler Adolf vezér és a német hadsereg legfőbb parancsnoka nevében átnyújtotta a Vasleveszt első osztályú érdemjelét Iacobici Iosif tábornoknak, a nagyvezérkar főnökének, a negyedik számú hadsereg volt parancsnokának és Tataranu Nicolae tábornoknak, a nagyvezérkar helyettes főnökének.

— **A NEMZETVEDELMI MINISZTERIUM KÖZLEMÉNYE.** Bucurestiből jelenti a Rador: A nemzetvédelmi minisztériumhoz naponta érkeznek levelek a közönség részéről a „Darul Ostășului” és „Ajutor ranitii” számára vonatkozó adományokról, néha még pénzösszegek, ezenkívül a visszacsatolási kölesönre vonatkozólag is. A közönség felvilágosítására a következőket közlik: A nemzetvédelmi minisztérium a nemzet bank 1210. folyószám-lája és a postatakarékpénztár utján csak a front-harcosok és hadirokkantak családjai számára adományozott összegeket fogadja el. A társadalmi segélybizottság a „Darul Ostășului” és „Ajutor ranitii” számára fogad el adományokat, míg a visszacsatolási kölesönre jegyzett összegeket a nemzeti bank a postatakarékpénztár vagy a pénzügyigazgatóságok pénztárai utján lehet a pénzügyminisztériumhoz eljuttatni. Kéri a közönséget, hogy az adományokat és a kölesönjegyzést a megbízott hatóságok utján juttassa el illetékes helyre.

— **Ne támogassuk az árdraégitókat.** Bucurestiből jelenti a Rador: A közellátási államtitkárság ismétlen téri a vásárlókörönséget, hogy semmilyen uton ne támogassa az árdraégitókat. Amint megvédődtek, hogy valamely kereskedő a mecengetétnél magasabb árat kér, azonnal értesítsék az ellenőrző szerveket, hogy a kihágás; jegyzőkönyvet felvevők. Csak ilyen módon lehetősége megakadályozni az árdraégitókat a kereskedők ellen irányuló merényletükön.

— **A FRONTON HARCOLÓ KATONÁK** elárják az itthon maradtaktól, hogy mindent megtegyenek a hadseregnek a szükségességekkel történő felszerelésére és a bolsevista uralom alól felszabadított országrészek újjáépítésére. Ennek eléréséhez visszacsatolási kölesönt kell jegyezni.

— **Olaszországba menekült a palesztinai főmufti.** Rómából jelentik, hogy a palesztinai főmufti, aki a mohamedán világ politikai és egyházi feje, repülőgépen az egyik délszéljari repülőtérré érkezett. A főmufti veszélyes ellensége Nagybritanniának, akiről Eden csak a napokban jelentette ki, hogy elfogatása nagyjelentőségű volna. Kézrekerítésére huszonötezer fontot tűztek ki. A főmuftit 1919-ben az angolok tíz évi fogházra ítélték. A vád az volt, hogy fellázította az arab lakosságot a zsidók ellen. Akkoriban emekült Palesztinából, de később visszatért oda és folytatta angolelleses tevékenységét. Amikor újból el akarták fogni Szíriába, onnan pedig Bagdadba menekült. Az iraki ellentállás megfórse után Teheránba ment, majd tovább menekült és most megérkezett Olaszországba.

— **Hogyan támogatja Németország a fiatal zeneművészeket?** Huszonhat német város Berlinnel az élén „A zene órája” mottóval idén is megrendezi a „Fiatal művészek hangversenyei”-t, azzal a céllal, hogy ezen a révén a még eddig révbe nem jutott fiatal művészeknek is módot adjon a siker és hírnév megszerzésére. Azok a fiatal muzikusok, akik ezeken a hangversenyeken megfelelő tehetségről tettek tanúságot, ezután a világhírű berlini Singakademie hangversenyein a kenesebb izlésű közönség előtt is bemutatathatják tudásukat. Aki a Singakademie szakértői előtt is sikert arat, az valóban jogosan számít az elismert művészek közé.

— **Szerencsétlenség egy budapesti benzinkútban.** Budapestről jelenti a Rador: Az egyik Budapest környéki benzinkutatnál dolgozó hét munkás egy emelodaru összeomlása következtében a benzintartályba zuhant. Négy munkás súlyosan megsebesült, hárman könnyű sérülést szenvedtek.

— **A német Mozart-kutatás programja.** A német Mozart-kutatás bécsi központi intézetének értekezletén Schiedermeier professor közölte, hogy az intézet jelenleg két nagy feladat foglalkoztatja: az egyik a Mozart-évkönyv kiadása, melynek első kötete már el is készült, a másik pedig a Mozart-művek gyűjteményes kiadásának előkészítése. A nagy mester összes művei egy tudományos és egy népszerű kiadásban kerülnek majd a közönség kezébe.

— **Üngyikösi lett, mielőtt letartóztatták volna.** Sanghából jelenti a Német Távirati Iroda: Konsztantinovics Madochowszky tábornok öngyilkosságát követve el, amikor a rendőrség egyik közege le akarta tartóztatni, mert lakásában titkos rádiotelegráfiumot fedeztek fel. Konsztantinovics tábornok mint menekült fehér-orosz érkezett Sanghaiba. Mint Csangkaikse katonai tanácsadója részt vett a Saughai vidéken történt japanelles akciókban.

— **Az 1941 évi német háborús könyvhét.** Az október 26-tól november 2-ig minden német városban megtartásra kerül könyvhét, mely ismét a „Könyv és kard” címet kapta, elsősorban a frontokon küzdő katonaság civasulival való ellátását célozza. A könyvhét keretében nyolc város, ugymint München, Münster, Krakko, Hamourg, Potsdam, Köln, Bécs és Prága reprezentatív kiállításokat rendez annak bemutatására, hogy a német könyvnek milyen szerepe volt a nemzetvédelem szolgálatában. Ezenkívül a főiskolák, tudományos könyvtárak, tudományos intézetek, népkönyvtárak és a könyvkereskedelem szervezetei is számos kiállítást fognak rendezni. A könyvhétet a német költők szokásos weimari találkozója vezeti be, melyen első esetben fognak neves külföldi írók is résztvenni. A találkozóon Goebbels miniszter mondja a megnyitóbeszédet.

— **Közokirathamisító színházi titkár.** Sibiuból jelenti: A Royal szálló igazgatósága feljelentést tett a rendőrségen Götz Wilhelm a sibiui német színház titkára ellen nyolcszázkilenc lei szállodai számlatartozás miatt. A vizsgálat során megállapították, hogy Götz ellen a német színház közokirathamisítás miatt feljelentést tett. Götz titkárj minőségében hamisított számlákkal kisebb-nagyobb összegeket vett fel a színház pénztáráról.

— **Az írek internálták egy angol repülőgépet személyzetét.** Newyorkból jelenti az NTL: Az Associated Pressnek Londonból szerzett értesülése szerint a kanadai légierők parancsnoksága közli, hogy Calder kanadai újságíró egy angol bombavető repülőgépet személyzetével együtt Irországban internálták.

— **Kétezeréves ólomforrasztás.** Pierre Holland írja egy folyóirat hasábjain, hogy az ókor néhány népe igen fejlett technikai tudással rendelkezett. Néhány példát sorol fel állításainak igazolásául, így a Mezopotámiaiból származó vörösréz szarvescsoportot. A csoport szarvaságansait az ókor technika ólommal forrasztotta a koponyákhoz. Mesteri hegesztési római-vizezetek csöveket is találtak, amelyek mintegy kétezerévesek. E csövek hegesztési helvei nagyon emlékeztetnek a korszerű hegesztőtechnikára.

CREPE DE CHINE
minden színben
LEI 260

I. MOTIU
divatáruház Arad.

— **Iránt angol-szovjet szövetségre kényszerítik az elnyomók.** Stockholmból jelenti az NTL: A londoni Daily Telegraph közli, hogy a közeli jövőben angol-irani, illetve szovjet-irani egyezmény megkötése várható. Az egyezmény szelleme hasonló lesz az Anglia és Egyiptom közötti szövetségi szerződéshez. Minden valószínűség szerint megegyezés történik azonban az irányban, hogy az angol és szovjet csapatok számára Irán terület hadművelési és kiinduló támaszpontnak szolgáljon. A Szovjetnek szánt angol és amerikai hadianyag nagy részét a Perzsa-öbölbeli kikötőkön és Iránon keresztül szállítják. A lap végül kiemeli, hogy a szovjetkormány kész Irán védelmét Angliára bízni.

— **A leredji fémtelep Iránban.** Teherántól ötven kilométernyire, a Kerend-folyó partján fémtelep létesül, amely két kohóból, egy hengertelepből, egy acéltelepből és egy koksztelepből áll. Az erőmű részére a berlini AEG hat gőzturbinát szállított, amely közül három, egyenkint 5000 kw-os AEG-forgóáram generátort hajt, a másik három pedig egyenkint egy-egy AEG-szelepet inít a kohókhoz szükséges „szél” előidézéséhez. Az üzemgőzt a turbinákhoz négy magasnyomású üst szállítja. A gázfűtés kiegészítését szénporfűtés látja el, amelyet az üstfűtés esetleg magányosan is végezhet. Az erőműnek megfelelő indítótelepen tökéletesen olajmentes AEG-nyomógázkapcsolást használnak. Az előállított áramot a különböző ipartelepeknek kábel továbbítja. Az AEG-nyomókapcsolóknál a nyíló lámpaívét légnymomás segítségével oltják el. Erre a célra az indítótelepen két kompresszor áll rendelkezésre. A fémtelephez a szükséges légnymóást két nagy DEMAG-kompresszor szállítja, amelyeket egyenkint 250 lóerős motor hajt. A kompresszor-motorok önműködően kapcsolódnak be és ki. Ha a fémtelep áramszolgáltatása esetleg teljesen, vagy részben megakadna, úgy a szükségáramfejlesztőtelep látja el az áramszolgáltatást, amely egy háromszáz lóerős Diesel-motorból áll, generátorral.

— **Megszökött rabot fogtak el Mediason.** Mediasról jelenti: A rendőrség fogta Hudula Gheorghie fegyencet, aki a devai börtönből megszökött, ahol négyéves börtönbüntetést töltött. Hudula szökése után a fagarasmezei Ciuculon, valamint a tarnavaremezei Agnita és Masna községekben követett el több betörést.

— **A Földre hulló meteorok sulya.** Amerikai kutatók felbecsülték a Földre érkező meteorok sulyát és arra az eredményre jutottak, hogy a Földnek egy négyzetkilométernyi területére évente kerekén 10 gram sulyú meteor hull alá. A lezuhló meteorok ilyen módon tízmilliárd esztendő alatt mindössze 2-6 centiméterrel nagyobbítják meg a Föld átmérőjét.

— **Arurajtegető sibiui hentes.** Sibiuból jelenti: Az új maximális rendelet megjelente után Sibiuból eltűnt a zsír. Feljelentés nyomán a hatóságok házkutatást tartottak Fritsch Emil hentesnél, akinél többszáz kilogram zsírt, szalonnát és más hentesárut találtak eldugva.

— **A gleccsereken élő rovarok.** A hegyekben élő emberek a gleccserek vidékén gyakran mosolyogva és hitetlenül mesélnek a legendás „gleccserbolháról”. Ha bolhák nem is akadnak az örök hó régióiban, annál inkább élnek ott bizonyosfajta igen parányi rovarok, melyek a rovarvilág legrimitívabb és visszafejlődött képviselői. Vannak más, a gleccsereken élő rovarok, melyek hajdan szárnyal és magasabbrendű szervekkel rendelkeztek, ezeket azonban a zord életkörülmények közöl elvesztették. Még így is csodálatos, hogyan találtak meg táplálékukat ezek az élőlények az örök hó világában, és hogyan állják ki a nagy hideget. Megállapították, hogy a gleccsereken élő rovarok csaknem kizárólag azokra a növényi anyagokra vannak ráutalva, melyeket a szél hord fel a hómezőkre. Főtlálékuk a virágrpor, melyet a szél hoz fel a völgyekből. Vastag szőruha védi őket a gyilkos hideg ellen és testük színe fekete, hogy minél több napfényt szívjanak magukba.

— **VISSZACSATOLÁSI KÖLCSÖNT JEGYZENI:** állampolgári kötelesség. A közös erőfeszítés közös áldozatot követel. Mindenki tegyen eleget kötelességének.

— **Vasutasok nyugdíjfelvétele Aradon.** Az aradi nyugdíjasok egyesülete értesíti vasuti nyugdíjas tagjait, hogy október havi illetményük felvétele véget ért ma, szerdán és holnap, csütörtökön jelentkezhetnek az állomás pénztáránál. Egyben felszólítja az egyesület vasuti nyugdíjas tagjait, hogy a nyugdíjfelvételkor mindenkinél legyen aprópénz, hogy a kifizetés zavartalanul történhessen meg.

— **Aradon jelentkezniök kell a 42—55 éves szabóknak és eszmadiaáknak.** Az aradi hadkiegészítő parancsnokság közleményt adott ki, amely szerint az összes aradi 42—55 éves eszmadiaáknak és szabóknak az alábbi sorrendben jelentkezniök kell a hadkiegészítő parancsnokságnál: ma, szerdán reggel 8 órakor a 42—50 éves eszmadiaáknak, délután négy órakor a 42—50 éves szabóknak, csütörtökön reggel 8 órakor az 50—55 éves eszmadiaáknak és szabóknak, délután négy órakor pedig azoknak a szabóknak és eszmadiaáknak, akik a részükre kijelölt időben nem jelentkeztek. Ez a jelentkezési kötelezettség mindenkire vonatkozik, olyanokra is, akiket orvosilag alkalmatlannak találtak katonai szolgáltra. Akik nem jelentkeznek, azok ellen elárulnak. A vidéki szabóknak és eszmadiaáknak nem kell jelentkezniök.

— **Incidens a szovjet—mandzsu határon.** Rómából jelenti a Stefani iroda: A szovjet felhivatalos távirati ügynökség közlése szerint a szovjet—mandzsu határon összetűzés történt japán és szovjet katonák között. Az összetűzésnek több sebesültje van.

— **Orvosi hír.** Dr. Szabó Zoltán belgyógyász főorvos ugra rendel. Brasov, Str. Regina Mihai 9. sz. Délelőtt 10—12-ig és délután 4—6-ig. Lakás: Matei Basarab 19. sz. Telefon: 16-65.

— **Orkán rettentés pusztítása.** Newyorkból jelenti a Rador: A Havas-OFI ügynökség értesülése szerint Arkansas államban, Litterle környékén hatalmas orkán nagy pusztítást okozott. Az orkánnak tizenhét emberélet esett áldozatul, ezenkívül a sebesültek számát többszázra becsülik. Az anyagi kár jelentős.

— **Huszár Károly dr. volt magyar miniszterelnök meghalt.** Budapestről jelenti, hogy hétfőn reggel, hosszas szenvedés után Budapesten meghalt Huszár Károly dr. volt magyar miniszterelnök, több értékes tudományos mű szerzője, Huszár Károly dr. a magyar katolikus körökét egyik legmagasabb személyisége volt.

— **Bányalégróbbanás egy amerikai bányában.** Newyorkból jelenti a Rador, hogy a Kentucky-államban levő owensboroi szénbányában bányalégróbbanás történt. A robbanás mintegy hetvenöt bányászot elzárta a külvilágtól. A mentési munkálatok még nem indulhattak meg, mert a tárnákból sűrű füstfelhők törnek elő.

— **Brasovban zárolják a tüzfát,** ha az érdekelte vállalatok idejében nem fedezik a lakosság szükségletét. Brasovból jelentik: Craiu Dumitru ezredes, brasovmegyei prefektus felszólította a fatermelőket, a legrövidebb időn belül gondoskodjanak a város lakosságának tüzifaszükségletéről. Amennyiben szállítóeszközök szükségesek, az illetékes megyei helyi hatóságok segítséget nyújtanak ezek beszerzésében. Közölte a prefektus, hogy ha az érdekelte vállalatok legkésőbb november elsejéig nem tesznek eleget a vonatkozó intézkedéseknek, a falerakatokat zár alá veszik, a hatóságok gondoskodnak a tüzifa kiosztásáról, a rendelet ellen vétő vállalkozókat pedig szabotázs miatt bíróság elé állítják.

— **Robbanóanyag mint fényforrás.** Tudományos célokra, így fotográfiai kutatásokra gyakran olyan fényforrásra van szükség, melynek világítási időtartama roppant kicsi, ellenben világítóereje óriási. A magnézium erre a célra nem elegendő, ezért a bizonyos robbanóanyagok által előírt robbanásoknál fellépő villanófénvetek használják erre a célra. Az előidézett mesterséges robbanással ötszázszázad másodpercig tartó, 14 millió évertényerősségű villanó fényt tudnak produkálni.

— **Reményik Sándor temetése.** Kolozsváron vasárnap temették el mélyszégyes részvét mellett a magyar irodalom nagy halottját, Reményik Sándor erdélyi költőt. Az evangélikus templomban felállított ravatalt valóságos virágerdővel halmozta el a kegyelet. A gyászszertartást Thuróczy Zoltán evangélikus püspök végezte. Gyászbeszédet az evangélikus főpásztor megindító bucsuszavai után a következők mondták: Tavasz Sándor dr., a Pásztortűz szépirodalmi folyóirat szerkesztője és munkatársai nevében (e folyóirat megalapítója Reményik Sándor volt), Bánffy Miklós a Helikon, Tamási Áron a Kisfaludy Társaság, P. Jánosy Béla a Petőfi Társaság, Császár Károly pedig a Kemény Zsigmond Társaság nevében, Walter Gyula író és költő a saját munkatársainak nevében mondott bucsuzavai, míg Gönczy Lajos a református teológia kegyeletét tolmácsolta. A temetésen résztvett a tanulói ifjúság is, melynek képviselői gyönyörű koszorút helyeztek a házsongárdi temetőben emelt új síhantra, mely a korán elhunyt költő földi maradványait takarja.

— **A Szovjet nem szeljt hadianyagot Kínának.** Sanghaiból jelenti az NIT: Csungkingből érkezett hírek szerint Csankajsek kormányának külügyminisztere határozatlan választ adott az újságíróknak ama kérdésre, vajjon igaz-e, hogy a Szovjet beszüntette hadianyagszállításait. Hozzátette, hogy a szállítványok a közlekedési nehézségek miatt nem érkezhettek rendszeresen.

— **Az aradi zsidó hitközség felhívása.** Az aradi nyugati szertartású zsidó hitközség felszólít minden Aradon lakó nagykorú zsidó férfit és nőt, akár a neolog, akár pedig az ortodox hitközséghez tartoznak, az aradmegyei községekben kilakoltatott zsidókat és mindazokat, akik a fentjelzett három kategória egyikebe sem tartoznak, hogy a kötelező ruhabezszolgáltatási törvény pontos végrehajtása érdekében, összehírás céljából október 29-én és 30-án délelőtt 9—1 óra és délután 3—6 óra között jelentkezzenek az Erzsébet-utca 18. szám alatti hitközségi irodában. A zsidó hitközség figyelmezteti a zsidókat a törvény szigorú rendelkezéseire és ezért minden nagykorú zsidónak külön egyéni érdeke, hogy a jelentkezésnek minden körülmények között eleget tegyen. A jelentkezés elmulasztásából származó következményeket a mulasztók viselik.

— **Felölös angol miniszterek megbüntetését kérte egy angol képviselő.** Newyorkból jelenti az NIT: Az Associated Press úgy értesül Londonból, hogy Davies liberális képviselő egyik beszédében a franciáországi és belgiumi balsikerok miatt felölös angol miniszterek megbüntetését kérte. Hangsúlyozta a képviselő, hogyha ezek az államférfiak osztrákosodtak volna a sok angol katonának és repülőnek a sorsában, az esemény lezárt fejezet lenne. Ahelyett azonban, hogy ez történt volna, az illetők még most is magas állásokat töltenek be. A képviselő felsorolta Sir Kingsley Wood, Sir Samuel Hoare és Sir John Simon nevét.

— **Newyorkban megnyílt a nemzetközi munkásszindikátusok kongresszusa.** Newyorkból jelenti a NIT: A nemzetközi munkásszindikátusok kongresszusa hétfőn Newyorkban megnyílt. A kongresszuson harminchárom ország képviselteti magát. A megnyitó beszédet Perkins asszony amerikai munkaügyi miniszter mondta.

— **Megkeresztelkedett zsidók és zsidó származásuk jelentése Aradon.** Az aradi rendőrvészterura felhívásának kiegészítéseképpen az alábbi 2409 számú közleményt adta ki: Az aradi rendőrvészterura felszólítja az Aradon, akár ideiglenes jelleggel is lakó nagykorú zsidó nőket és férfiakat, akik megkeresztelkedtek, valamint azokat, akiknek anyja, vagy anyja, vagy mindkét szülője megkeresztelkedett zsidó, hogy október 30-ig jelentkezniök kell a rendőrség népszámlálási hivatalában, délelőtt 8—13 vagy délután 17—19 óra között, hogy felvegyék őket az október 21-én megjelent, 25. számú hivatalos lapban közzétett 2909. számú törvényrendelet által előírt zsidók kimutatásába. Akik ezen jelentkezési kötelezettségüknek nem tesznek eleget, azokat 5—10 évi terjedhető elzárással és 100—500 ezer lei pénzbírsággal sújtják.

A Romániai Magyar Népkeözösség hivatalos közleményei

A Romániai Magyar Népkeözösség bánsági szervezetének kiadásában a közeli napokban megjelenik a **MAGYAR NÉPNAPTAR**. Az előjegyzéseket kérjük a Népkeözösség megyei szervezetei útján Timișoara I., Bulevardul Regina Maria 8. szám alá, a timișoarai tagozat központi irodájához mielőbb eljuttatni. A naptár jövedelme teljes egészében a téli segélyezés céljait szolgálja.

— **Horvátország és Montenegró között megállapították az új határt.** Zágrábból jelenti a Rador: A horvát királyság és Montenegró közötti határt megállapító olasz—horvát egyezményt hétfőn délelőtt a Poglavnik jelenléteben írták alá Zágrábban. Olasz részről a megállapodást Piteromanchi meghatalmazott miniszter, Ciano gróf képviselője és Casertano zágrábi olasz követ, horvát részről pedig Lorkovics horvát külügyminiszter és Perics római horvát követ írta alá. A tényleges határ kijelölését a helyszínen olasz—horvát bizottság végzi.

Telesport

AZ ESÉLYEK GYŐZTEK AZ ARADVÁROSI CSAPATBAJNOKSÁG NYOLCADIK FORDULÓJÁBAN

Az aradvárosi tekecsapatbaajnokság nyolcadik fordulója, bár a papirformának megfelelő eredményeket hozott, néhány érdekos merközessel szolgált. Legérdekesebb a Prieteni—Metalurgist mérközés volt és végig izgalmas küzdelemben tudta csak biztosítani a Prieteni vezetőhelyét, Pompa eredményt érték el a vasutasok, de kiválóan játszott a tíz emberrel küzdő Rapid is. Jó eredménnyel győzött a Tricolor és Fortuna is, általában a forduló sikerültnek mondható, mert nem kevesebb mint hat csapat kétszázon felüli eredményt ért el. Ebben a fordulóban esett az első sportszerűtlenség is: az Infratirea ugyanis azzal a nem igazolható kifogással, hogy a Fortuna egyik játékos szabálytalan dobást tett és miután a bíró a dobást érvényesnek jelentette ki, elhagyta a pályát és nem folytatta az utolsó menetben tartó játékot.

A nyolcadik forduló eredményei egyébként a következők voltak:

Orșana—Rapid 255:202. A mérközésen a Rapid csak tíz játékosal állott ki, így az ismét kiválóan játszó vasutascsapat 62, 53, 70, 70-es menetekben fölényesen győzött a jól és 44, 44, 52, 62-es részeredményeket játszó német együttes ellen. Bíró: Polanszky.

Prieteni—Metalurgistul 213:212. Gyenge kezűes után, a végküzdelemben 35, 49, 62, 72-es menetek után gyűrte le a Prieteni veszélyes ellenfelét és őrizte meg vezetőhelyét. A vasasok is kiválóan szerepeltek és 46, 43, 58, 65-ös részeredményt játszottak. Bíró: Colonei.

Tricolor—Transilvania 209:172. A Tricolor ismét jól játszott és 61, 53, 53, 42-es menetek után könnyen győzött, a végén visszaeső Transilvania ellen, mely 53, 57, 26, 36-os részeredményeket játszott. Bíró: Terbancea.

Fortuna—Infratirea 212:147. A Fortuna gyenge kezűes után játéka lendült és biztosan győzött, miután az ötödik embertől egyedül játszott az Infratirea levonulása következtében. A Fortuna 36, 62, 53, 61-es, az Infratirea pedig 42, 43, 45 és a negyedik menetben 4 emberig tartó játékban 17-es részeredményt játszott. Bíró: Nicoara.

Macelari—Gutenberg 179:170. Tizenegy emberrel játszva is győztek a husiparosok a bajnokságpótló mérközésben 53, 33, 35, 53-as menetekben, az újonckal kiegészítet nyomdászok ellen, kik 29, 53, 44, 44-es részeredményeket játszottak. Bíró: Nicoara.

A tekézők gyászja. A tekézők nagy családja megrendülten értesült a Tricolor szimpatikus tekézője, Bárány József haláláról. A népszerű „Jóska bácsi” temetése szinte részvét közepette kedden délután 5 órakor volt az alsótemető halottasházából.

Ügyeletes orvosgyezterárak

Szerdán, október 29-én Aradon a következő gyógyszerterárak tartanak éjszakai szolgálatot: Kárpáti (a villamos állomással szemben), Földes (Eminescu-utca) és Rozsnyai (Avram Iancu-tér).

Mozi

Szerdán a mozik műsora Aradon a következő: Corso: A nagyhercegnő és az adjutánsa (német film). Forum: A szeles jejenyefák Annája (amerikai film).

CORSO (ARAD)
Tel. 23-64

Ma utó jára!

Előadások 5, 7'15 és 9'30-kor

Nagyhercegnő és az adjutánsa

A főszerepekben:

**THEO LINGEN, VICTOR DE KOWA
HILLE WEISSMANN, HEINZ RÜHMANN**

Legújabb UFA-JURNAL!

Legújabb UFA-JURNAL!

= KÖZGAZDASÁG =

A városi zsidó ingatlanok kisajátításáról intézkedő rendelet törvény módosításának fontos szövege

IV.

27. szakasz. A hivatalos lap 1941 május 3-i számában megjelent 1216. számú rendelet törvény tizenegyedik szakaszának első bekezdésében az ingatlanok állami tulajdonba történő átvétele ügyében készített felfolyamodások benyújtásának határideje a volt tulajdonos használati jogának megszüntetésétől a tényleges birtokbavételétől számított harmincadik napig terjed. Ha azonban a tényleges birtokbavételnél a volt tulajdonos nem volt jelen, a harminc nap a birtokbavételi jegyzőkönyvnek a hivatalos lapban történt megjelenésétől számított.

Idejében benyújtottaknak tekintik azokat a felfolyamodásokat, amelyeket az a hivatalos lap 1941 május 3-i számában megjelent 1216. számú rendelet törvény tizenegyedik szakaszának megfelelően előbb készítettek.

28. szakasz. A jelen rendelet törvény megjelenésétől számított harminc napon belül (november 10-ig, a szerk.) mindazok a zsidók, akik a hivatalos lap 1941 március 28-i számában megjelent 842. számú rendelet törvény intézkedése alá esnek, kötelesek az említett szakaszban felsorolt előnyök elvesztésének terhe mellett megállapítását kérni, hogy a rendelkezés vonatkozik-e rájuk.

A kérelemmel egyidőben minden olyan bizonyítékot mellékelni kell, amellyel élni kívánnak. Későbbi bizonyításnak nincsen helye.

29. szakasz. Minden további alakiság nélkül elintéztnek tekintik azokat a városi vagy falusi ingatlanokra vonatkozó adás-vételi szerződéseket, amelyek nem-zsidó eladók és zsidó vevők között jöttek létre, ha a vonatkozó rendelet törvények értelmében addig a napig, amikor az ingatlanok állami tulajdonba kellett volna átmenni, a szerződésben említett határidőig a vételárát részben vagy egészben nem egyenlítették ki.

A végzés megállapítására indított kereset feletti döntés kizárólag a nemzeti románosítási központ központjé, illetékeségének illetékeségi körébe tartozik. A keresetet a jelen rendelet törvény megjelenésétől számított harmincadik napig kell beadni.

30. szakasz. Minden olyan vitás ügyben, amely a központi ítélőbizottság illetékeségi körébe tartozik, az idézés a hivatalos lapon keresztül történik.

31. szakasz. A jelen rendelet törvényben említett értesítések a bírósági idézéseknek és ügyiratoknak posta útján történő elvégzéséről szóló 1934 április 16-i törvénynek megfelelően posta útján is megküldhetők.

32. szakasz. A hivatalos lap 1941 március 28-i számában megjelent 842. számú rendelet törvény és utólagos módosításainak megfelelően a hivatalos lap 1940 október 5-i számában megjelent 3347. számú rendelet törvény ötödik szakaszának hatodik bekezdésében feltüntetett lakások és körülötte levő területek a jelen rendelet törvény megjelenésétől számított 6 hónapon belül teljes joggal a nemzeti románosítási központ tulajdonába mennek át. Kivételt képeznek azok az esetek, amikor a románosítási államtitkárság jóváhagyásával nem-zsidó egyéneknek lett elidegenítve.

33. szakasz. A hivatalos lap 1941 március 28-i számában megjelent 842. számú rendelet törvény ha-

lodik szakaszát azokra a zsidó tulajdonosokra nézve is alkalmazják, akiknek javai a zsidó javak kisajátításáról szóló törvények értelmében az állam, vagy a nemzeti románosítási központ tulajdonába mentek át.

A fenti szakaszban említett kivétel megállapítására irányuló kérelmek a jelen rendelet törvény megjelenésétől számított harmincadik napig adhatók be.

34. szakasz. A nemzeti románosítási központ tulajdonának tekintendők azok a javak, amelyek az 1941 szeptember 4-én megjelent 791. rendelet törvény hetedik szakasza alapján kerültek állami tulajdonba.

35. szakasz. Az északerdélyi és déldobruzdai menekültek előnyben részesülnek a nemzeti románosítási központ, illetve a románosítási, telepítési és államvagyonleltározási államtitkárság által kiírt bérleti árlejtéseknél még ha ajánlatuk százszázalékkal alacsonyabb a legkedvezőbb ajánlat összegénél.

36. szakasz. A nemzeti románosítási központ felállításáról intézkedő 1941 május 3-i rendelet törvény intézkedései a következőképpen módosulnak:

A központi ítélőbizottság kizárólagos illetékeségi körébe tartozik:

a) Mindazokban a vitás ügyekben történő döntés az érdekeltek és a nemzeti románosítási központ között, amelyek az alábbi rendelet törvények intézkedéseiből, illetve későbbi módosításaikból adódnak:

A hivatalos lap 1940 október 5-i számában megjelent 3473. számú rendelet törvény.

A hivatalos lap 1940 november 17-i számában megjelent 3810. számú rendelet törvény.

A hivatalos lap 1940 december 4-i számában megjelent 3968. számú rendelet törvény.

A hivatalos lap 1941 március 28-i számában megjelent 842. számú rendelet törvény.

A hivatalos lap 1941 május 3-i számában megjelent 1220. számú rendelet törvény.

A Besszarábiára és Bukovinára vonatkozó egyes törvénykezési intézkedéseket tartalmazó 791. számú rendelet törvény első szakaszának második bekezdése és második szakasza.

b) Itélkezés azon keresetek ügyében, amelyeket azok nyújtottak be, akiknek jogi érdekében áll annak bírói megállapítása, hogy valamely fizikai személy, társaság, társulat, illetve alapítvány zsidó-e, vagy sem, vonatkoznak-e rá a hivatalos lap 1941 március 28-i számában megjelent 842. számú rendelet törvény ötödik szakaszának intézkedései, vagy a kérdéses javak az illető rendelet törvények rendelkezései alá esnek-e.

c) Itélkezés azon keresetek ügyében, amellyel harmadik személyek valamely tulajdonjogra tartanak igényt, továbbá azon személyi keresetek ügyében, amely valamely önkéntes a felperes birtokába történő visszavételére irányul.

A határidőből történő kiesés terhe mellett ezeket a kereseteket az átvételi jegyzőkönyvnek a hivatalos lapban való megjelenésétől számított egy éven belül kell benyújtani.

d) A nemzeti románosítási központ tulajdonába történt átmeneteltől járó kárpótlás megállapítása.

e) A nem-zsidók részéről a törvényben elismert visszavásárlási ár megállapítása.

(Folytatjuk)

Cukorgyárak és répatermelők figyelmébe

A nemzetgazdasági minisztérium a cukorgyárak és répatermelők tudomására hozza, hogy a nagyvezérekarnál történt közbenjárás nyomán a következő intézkedések történtek:

Bizonyos csoportba tartozó répatermelők december elsejéig felmentést kaptak, hogy a répagyűjtéssel és betakarítással, valamint a szállítással kapcsolatos kérdéseknek megfelelhessenek.

A répaszállításhoz szükséges közlekedési eszközök, továbbá a szükséges munkaerő előteremtésére a mezőgazdasági mozgósítás alkalmazását végző szervek utasítást kaptak az igények kielégítésére.

A minisztérium a termelők tudomására hozza, hogy az 1941-42 termelési időnyre kötelező módor előírt répaszolgáltatásról szóló törvény hatodik szakasza értelmében akik akár maguknak, akár mások részére visszatartanak a répatermelésből kártérítés fizetésén kívüli büntetésnek is kiteszik magukat.

A méz, üzemanyag és répaszállítás terén előforduló nehézségek ügyében a gyárak forduljanak közvetlenül a CFR szállításiösszegegyeztetési bizottsághoz, vagy a nemzetgazdasági minisztériumhoz ebben a bizottságban működő tagjához.

Nemzetközi együttműködés a tengeri hajózásban.

A svédországi német kereskedelmi kamara közgyűlésén az egyik német kiküldött a háboru utáni hajózás kérdéseivel foglalkozva megállapította, hogy Németország az állami profizionizmus elvét a hajózásra nem akarja továbbra is alkalmazni és ezért a nagy német tengerhajózási vállalatokat úgy mint Hamburg-Amerika-Liniet és a Norddeutscher Lloydot újabb magánkézbe engedte át. Németország nem követel többet, mint hogy a nemzetközi hajózási politikában az egyenranguság érvényesüljön. Ezen az alapon a jövőbejövő nagytér-gazdálkodás keretében adva lenne az egyes hajónemzetek gyümölcsöző együttműködésének feltétele is. Az Északi-tenger négy nagy kikötőjének, Hamburgnak, Rotterdammnak, Brémának és Antverpennek nemzetközi együttműködés esetén nem kellene azokat a nehézségekkel küzdeni, amelyeket eddigi versengésük állított fejlődésük útjába.

Az idegenforgalom mint tudományos kutatási terület. A heidelbergi egyetemen az idegenforgalom üzempolitikai kutatására a frankfurti Hermann Esser-munkaközösség keretében tudományos intézet alakult. Az intézet, amelyet a Németország határain kívül is jól ismert heidelbergi szállodatulajdonos, Fritz Gabler vezetésével külön gyakorlati szakemberekből álló tanácsadótestület támogat munkájában, az idegen forgalom minden kérdését, elsősorban azonban a szállodalizmussal kapcsolatos problémákat veszi szabatos vizsgálat alá. E kutatómunka eredményeiről az intézet tanulmányozatban fog beszámolni. Az üzempolitikai szakirodalom összeállítása máris folyamatban van. Az intézet tudományos jellegének megfelelően a doktori diploma megszerzésére is módot ad.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a véteit, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195. svájci frank 44.71—46.47. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60, szlovák korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.12—3.24, olasz líra 9.50—9.50, léva 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.77—786.60, egyiptomi font 776.15—806.74, palesztinai font 759.62—789.55.

Határidő napló

OKTÓBER 31:

A nemzetgazdasági minisztérium szeptember 13-án kelt 76838 számú rendeletével azok a kereskedelmi és ipari vállalatok, amelyeknek központja az átengedett területeken maradt, eddig a napig tartoznak helyzetüket tisztázni. Kivételt képeznek a rendelkezés alól a bankvállalatok.

1 és 2 leies váltópénzek forgalmi értéke lejár. 250 leies Carol-fejes érmék forgalmi értéke megszűnik.

Élesztőgyárak kedvezménye, amelynek értelmében korlátlan mennyiségben hozhatnak forgalomba élesztőt, ezen a napon hatályon kívül kerül.

Vasuti alkalmazottak és nyugdíjasok kedvezményes tűzifa szállítási bárcáinak kérelmezési határideje.

Kedvezményes tűzifaszállítási árszabás érvényét veszti.

NOVEMBER 1:

Falusi birtokok és beépített telek utáni adóvisszatérítések benyújtásának kezdete.

Mit kell minden nőnek tudnia az életben?

Kérdés, amelytől szerencsése és boldogsága függ, tehát minden nőt érdekel!

Küldje be címét és 80 lelt levélbélyegben vagy postautalványon: Editura „PALLAS”, Arad, Poșta Centrală, Casa Poștală 27 címre és portómentesen megküldjük 250 oldalas könyvünket, amely ezt a kérdést tárgyalja. Rendelje meg, amíg a készlet tart!

Rádió

SZERDA, OKTÓBER 29

București: 6.55 Hírek, hanglemek. 12.00: Hanglemek. 12.30 Hírek, 12.50 Katonaóra. 13.30 Német nyelvű hírek. 14.00 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemek. 14.50 Sebesültek órája. 18.00 Hírek. 18.15 Előadás. 18.25 Szindarab előadása. 19.50 Német nyelvű hírek. 20.00 Rádióhíradó, sport. 20.15 Könnyű zene. 20.30 Németország órája. 21.00 Hanglemek. 22.00 Hírek. 22.15 Jazz-zene. 22.40 Hanglemek. 23.00 Könnyű zene. 23.45 Hanglemek.

Rövidhullámú román adó. 21.30 Olasz nyelvű hírek. 21.40 Hanglemek. 22.00 Német nyelvű adás, hanglemek. 22.20 Olasz nyelvű adás, hanglemek. 22.40 Francia nyelvű adás, hanglemek. 22.40 Fran-

cián nyelvű adás. 22.50 Angol nyelvű adás.

Budapest I. 6.40 Ébresztő, torna. 7.00 Hírek, utána hanglemek. 10.00 Hírek. 10.20 és 10.45 Felolvasások. 12.10 Hanglemek. 13.30 A rádiózenekar hangversenye. 14.30 Hírek. 15.20 Zenekari hangverseny. 16.20 Előadás. 16.45 Hírek. 17.15 Cigányzene. 18.00 Előadás. 18.20 Katonaműsor. 19.00 Hírek. 19.20 A Traviata című opera előadásának közvetítése. 21.40 Hírek. 22.10 Szalonzenekar hangversenye. 22.30 Cigányzene. 23.00 Idegennyelvű hírek. 23.25 Hanglemek. 24.00 Hírek.

Budapest II. nem közvetít műsort.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 30

București: 6.55 Hírek, hanglemek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14. Rádióhíradó. 14.20 Hanglemek. 14.30 Sebesültek órája. 18. Hírek. 18.20 Zenekari hangverseny. 19.10 Művészeti szemle. 19.20 Hangverseny. 19.50 Német nyelvű

hírek. 20. Rádióhíradó. 20.15 Keringők. 20.40 Előadás. 21. Ének. 22. Hírek. 22.15 Hanglemek. 23. Hanglemek.

Rövidhullámú román adó. 21.30 Olasz nyelvű hírek. 21.40 Hanglemek. 22. Német nyelvű adás, hanglemek. 22.20 Olasz nyelvű adás, hanglemek. 22.40 Francia nyelvű adás. 22.50 Angol nyelvű adás.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, torna. 7. Hírek, utána hanglemek. 10. Hírek. 10.20 Elbeszélés. 10.45 Előadás. 12.10 Zenekari hangverseny. 12.40 Hírek. 13.30 Hangverseny. 14.30 Hírek. 15.20 Cigányzene. 15.50 Ruzsin műsor. 16.45 Hírek. 17.50 Táncczene. Utána kertészeti tanácsok. 18.15 Művészletek. 18.35 Előadás. 19. Hírek. 19.20 Cimbalomkettős. 19.35 Előadás. 20.30 Küllügyi negyedóra. 21.40 Hírek. 22.15 Zenekari hangverseny. 23. Idegennyelvű hírek. 23.25 Hanglemek. 24. Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

Apróhirdetések

Alkalmazás

Szakácsnőt, szerényigényűt, aki jól tud főzni önállóan, keresek falura, novemberre. Klobusitzky, Gurasada. Jud. Hunedoara. (2575)

Varróleány azonnalra felvétetik. Zikeli, Timisoara I., Str. Vasile Alexandri 7. sz. I. emelet. (6430)

Gyermekszerezőt mindenest elsejére felveszek. Cim: Arad, Rudolf Mosse, Str. Eminescu 8. (4124)

Cukrászt

keresek Bucurestibe. C meket: „Coletarie Brasov“, Bucuresti Bulevard Carol 54 alá kérek.

Irodakarításra és a II. kerületben a délelőtti órákra rendszeres tisztá nőt keresek jó fizetéssel. Jelentkezni a timisoarai kiadóban. (6088)

Kifutófiút, vagy leányt keresünk. Timisoara III., Bul. Carol 45. (2595)

Állást keres

Portás-pénzbeszedői állást keres garanciával rendelkező hadmentes egyén. Timisoara II., Str. Batania 57. (5000)

Önállóan dolgozó paszományosság, aki a paszományipar minden ágában jártas (szóni nem tud) azonnalra állást keres. Vidékre is megy. Ajánlatokat „Paszományos” jellegre a timisoarai kiadóba kér. (6000)

Kaucióképes tisztviselő 30 évi praxissal megfelelő bizalmi állást keres. Nagy Vince, Timisoara II., Str. Boliac 3. szám. (2567)

Mindenes szakácsnő állást keres jó bizonyítvánnyal. Megbeszélés délelőtt, Timisoara. Str. Braniste 2, alsó csengő. (2576)

Perfektül főző, jobb nő, ki a háztartás minden ágában jártas, állást keres. Cim: Timisoara I. Str. Gh. Lazar 1. sz. (2599)

Szoptató dada állást keres. Timisoara-Fratelia, Str. XIV 14. sz. (2600)

Lakás

Különbejárta utcai butorozott szoba november 1-re kiadó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4109)

Butorozott szoba azonnal, vagy 1-re kiadó. Timisoara I., Str. Marasesti 14. sz. (2580)

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoba-, seédő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákát, egyes butorokat. Porcellánok és dísztárgyak nagy választékban. Vesszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3985)

Varrógépek, íróberendezések, irógépek, hálószobák, ebédlők, matracok, otomanok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl 2. az udvarban. (3181)

Modern könyhabutor megvételre kerestetik. Cimeket ármejelöléssel „Csak modern” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (6249)

Kisebb könyvtár eladó: 100 kötet Jókai diszkidás, teljes Révai lexikon, Dickens, Tolstoj, Durnag stb. stb. Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. (4077)

Modernebb babakocsit megvételre keresek. Cimeket: „Ajándék” jelleg alatt a timisoarai kiadó továbbít. (6056)

Kis esztergapat megvételre kerestetik. Cim: Telefon 28-77. (2574)

Eladó egy jókarban levő díőfaebédlő és egy uriszobagarnitúra. Megtekinthető délelőtt 12-ig és délután 3-4-ig. Timisoara III., Str. Vladica Badescu 8. szám. ajtó 3. (2571)

Petróleumkályhák, használt, de jó állapotban, megvételre keresünk, ugyanott vesszünk két jó állapotban levő nyugagyat, valamint egy Petrolux-lámpát is. Timisoara II., Str. E. Teodoriu 10. Magazia. (2563)

Cukorkauzlet, jól bevezetett, forgalmas főutcában, főszegen előtt, családi ok miatt eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4094)

Családi ház, modern négy szobás, szép kerttel, azonnali beköltözésre eladó. Timisoara II., Str. Constantin cel Mare. Felvilágosítások sziveségből, telefon 10-77, délelőtt 9-12-ig. (2577)

Egy kevésbé használt, közep nagyságú utazókocsarat, vagy koffert megvételre keresek. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4121)

Egy nagy koca és kilenc választott malac eladó. Muresel, Str. Cuza Voda 10. (4122)

Eladó general javított esztergapat, csucstáv 1200m/m. Megtekinthető: Kob Edmund, Sannicolaul-Mic. (4120)

Magánház háromszobás, fürdőszobás lakással, nagy udvarral, eladó. Ugyanott egy varrógép eladó. Cim: Str. Ghica Voda 2. Arad. (4123)

GYAKORLOTT

akvizitőr

(csakis a jai k nagy gyakorlattal rendelkezők sűrűsően alkalmazást nyerhet. C meket a timisoarai kiadóba „Jó referenciákkal” jelleg e kéünk.

Eladó: férfitelkibát, Singer-varrógép, His maisters Voice-grammofon. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4128)

Egy íróasztal, irógép és irógépasztal eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4126)

Vesszek cca. 10 kg. tiszta sovány libatolalt. Ajánlatot ármejelöléssel Arad, Rudolf Mosse, Str. Eminescu 8. szám alá kérek. (4129)

Eladó Aradon a legforgalmasabb helyen vezetés hiányában egy igen jólmenő vas- és edénykereskedés. A feltárhoz szükséges tőke 4-500.000 leig. Keresünk belvárosban bérházat 5.000.000 leig. Megbizott: „Agentia Generala de Comert” Arad, Str. Horia 2. szám. (4130)

Nagy választékban elegáns, izléses női kalapmodellek, Weinbergerné-Donath Elza kalap- és fűzőüzletében, Arad, Str. Metianu 15. sz. alatt. Szerény árak. Alakítások modellek után. (4083)

Nőbunda (pezsaniki) szörme középtermetre, kifogástalan állapotban, alkalmi áron eladó. Timisoara IV., Str. Fröbl 36. II. emelet, 25. (2586)

Sífelszereléseket és használt alkatrészeket vesz A. M. Müllery-sportüzlet, Timisoara I., Str. Solderer 11. (2587)

Folytonegő kokszkályha, fehér, 92 cm., külföldi és egy plus-ottoman takaróval eladó. Timisoara III., Str. Oltul 41. sz., ajtó 1. A Piata Crucinal. (2592)

Van ki még nem tudja, hogy Doroghi a kima a férfikalapokat a legszak zerubben? T m soara IV., Bul. Carol 14. Dobos optikus mellett

Yorksire malacfalca, választott korban, eladó. Dr. Scharff Gyula, Rauti, Jud. Timistorontal. (2589)

Brehm: Állatok világa című magyar művét megvenném (teljes széria). Ajánlatot kérek a következő telefonszámokkal közölni: Aradon: 17-45, Lukács Elisabeta. Timisoaran: 14-95, Ariadne. (2593)

Kertjének díszítésére válogatott szép rózsabokrokat, ezüstfenyőket és csemegegyümölcsfákat stb. állít Dr. Scharff Gyula faiskolája, Raut. Jud. Timistorontal. (2590)

Tenyésztésre yorkshire- és mangalicakanyok és kocák ivarérett korban eladók, ugyanott fiatalabb beállítási anyag is kapható. Dr. Scharff Gyula gazdasága, Raut. Jud. Timistorontal. (2588)

Hustalan napokon nélkülözhetetlen táncsádó a Mazdaznan-képzakácskönyv Kapható: Jachan-könyvkereskedésben. Timisoara I. Ara 35 lei. Vidékre belyegben, 60 lei. (2598)

Szép, valódi és besszarabiai perzsa- és szilbundák, ezüst, fehér és szürke rókák, olcsó fekete prémekek, szkunszk pelerin. Legmodernebb ebédlők, uriszobák, zongorák, csillárok stb. sűrűsően eladók Gábornénál. Timisoara III., Str. T. Cipariu (A Mária-szobor közelében). (2596)

Barna nyulszórbunda, hosszú, erősebb termetre eladó. Timisoara V. Str. Horia 7 szám. (2597)

Oktatás

4 osztályt végzett evakuált leány olcsón vállalja elemi és liceumi gyermekek correpetálását Arad, Str. Moise Nicoara 2. I. em. 3-4 óra között. (4078)

Különléte

Elvesztettem vasárnap délután fél pár gypjukesztyiumet. A megtaláló 100 lei ellenében adja le: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá. (4125)

Elvesztett egy Syementhal-téhen. Megtálalója jutalomban rész. sil. Nagy János, Izgar. (2549)

Üzlethelyiség

H. SUCIU (volt Goldstein) divatárucég áthelyezte üzletét Strada Bratianu 2. szám alól Str. Gen. Berthelot 2. sz. alá a színházzal szemben. ARAD

Pályázati hirdetés

A megüresedett iersigi rom. kath. magyar egytanerős felekezeti iskola azonnali beépésre kántor-tanítói pályázatot hirdet.

Javaldalma: havi 3000 lei, természetbeni lakás, fél hold konyhakerttel, 14 és fél kat. hold termőföld, évi 7 m³ tűzifa és a stóladijak.

Pályázatok a következő címre küldendők: Parohia rom. kath. Iersig, jud. Caras.

Szvetterek és ruhák kötését vállalom. Arad, Str. Teodor Szerb 23. (4127)

Azonnalra kiadó száraz, világos szuterénhelyiség, beraktározásra. Massong, Timisoara II., Str. 3 August 25. (2594)

Igazolvány - fényképek

a FOTO STUD O'BAN

a leggyorsabban készülnek

Timisoara I., Piata Libertati 4.

HIRDESSEN a DELI HIRLAPBAN!